

Geopolitika

Konflikty

Definice pojmu konflikt

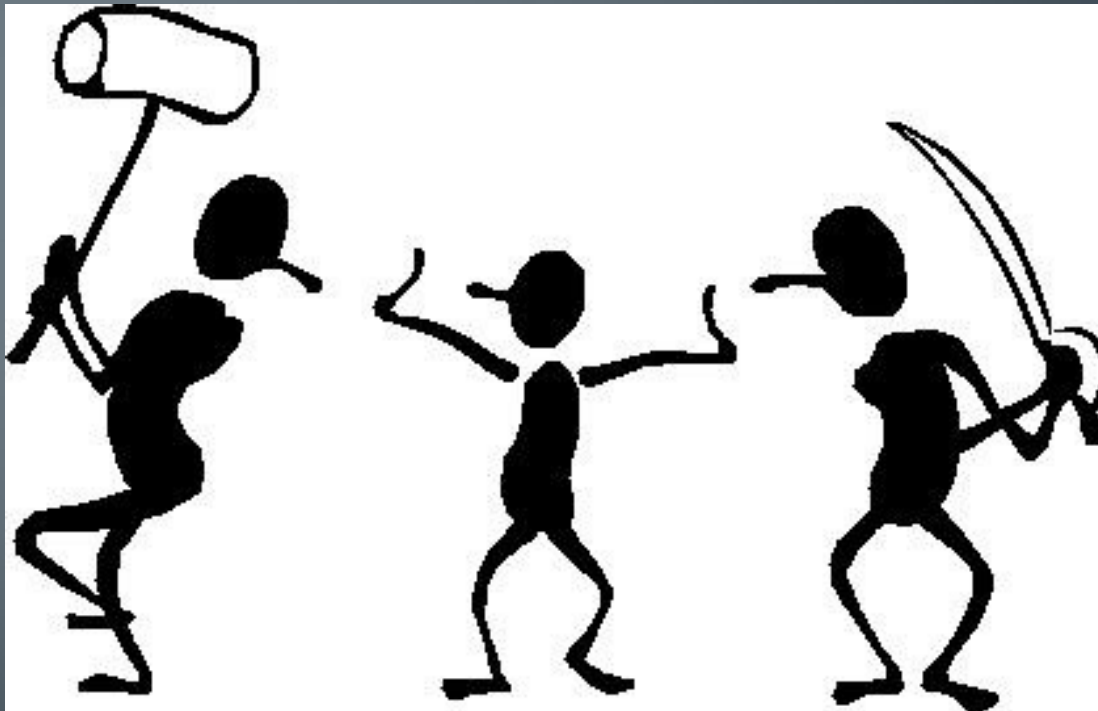
- 3 základní druhy mezilidských interakcí
  - **Spolupráce**

- **Soutěž** – aktéři se snaží dosáhnout téhož cíle na úkor ostatních, ale v rámci pravidel platných pro všechny

- **Konflikt** – aktéři se snaží dosáhnout téhož cíle na úkor ostatních, jejich pozornost je ale upřena přednostně na konkurenty, nikoliv na dosažení cíle jako při soutěži

Konflikt je...

- ...sociální situace, kdy v tomtéž okamžiku minimálně dva aktéři usilují o získání téhož statku/hodnoty, přičemž tohoto statku/hodnoty není dostatek, aby uspokojil poptávku všech aktérů
- Konflikt má 4 základní aspekty:
  - **aktéři**
  - **jednají**, aby
  - prosadili své **zájmy** a hodnoty, které jsou
  - **neslučitelné**.

Konflikt nemusí být násilný ani společensky nežádoucí

- spory a konflikty jsou přítomny ve všech společnostech a ve všech mezilidských vztazích

- konflikty mohou být i produktivní a kreativní
- mnohé západní společnosti jsou postaveny na myšlence soutěže jako „hybatele pokroku“)

- mohou však být velice nákladné a mohou také mít drastické následky

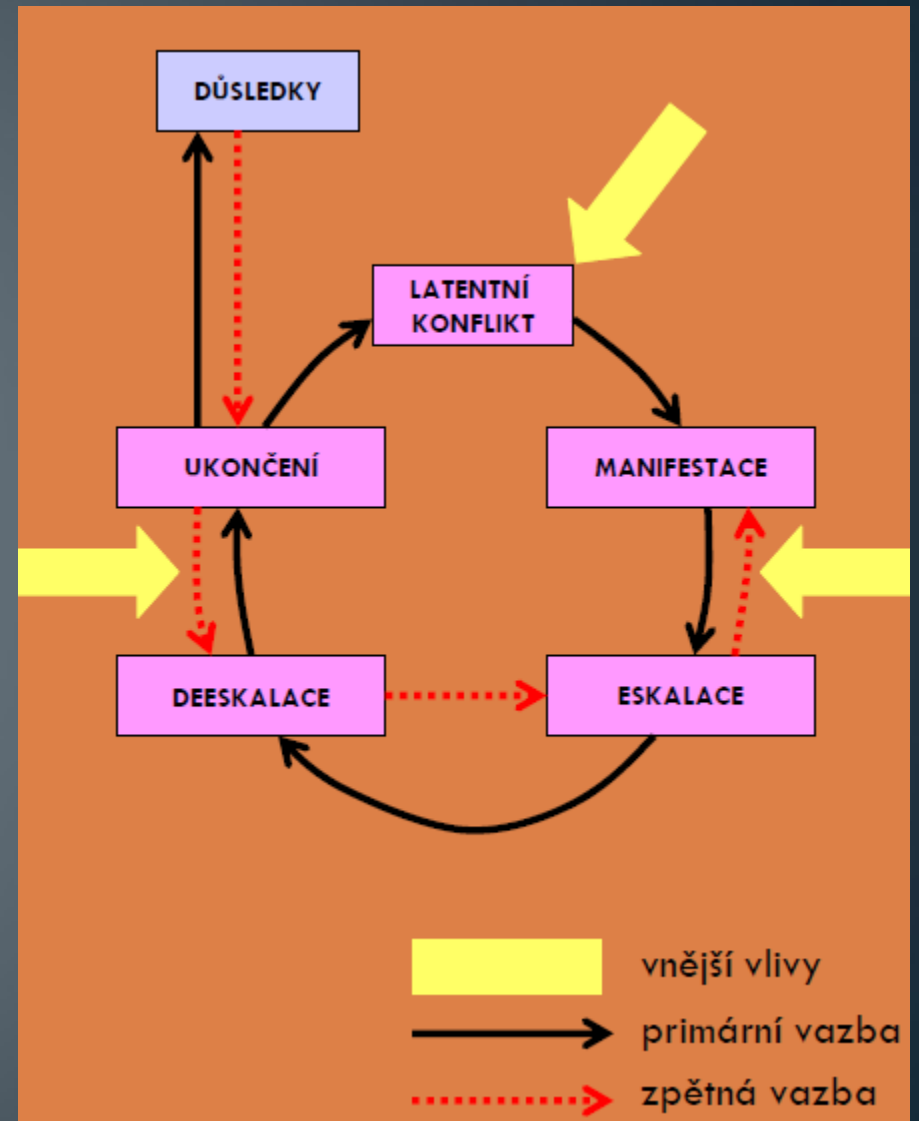

Hranice soutěž x konflikt

- Hranice je nevýrazná
- Soutěž přerůstá v konflikt zejména tehdy, když:
  - Jedna ze stran (z)hodnotí pravidla jako příliš omezující
  - Šance na vítězství v soutěži jsou velmi nevyrovnané
  - Pokud některá strana v rámci pravidel vůbec nemůže dosáhnout vítězství
  - Pokud zmizí autorita dbající na dodržování pravidel

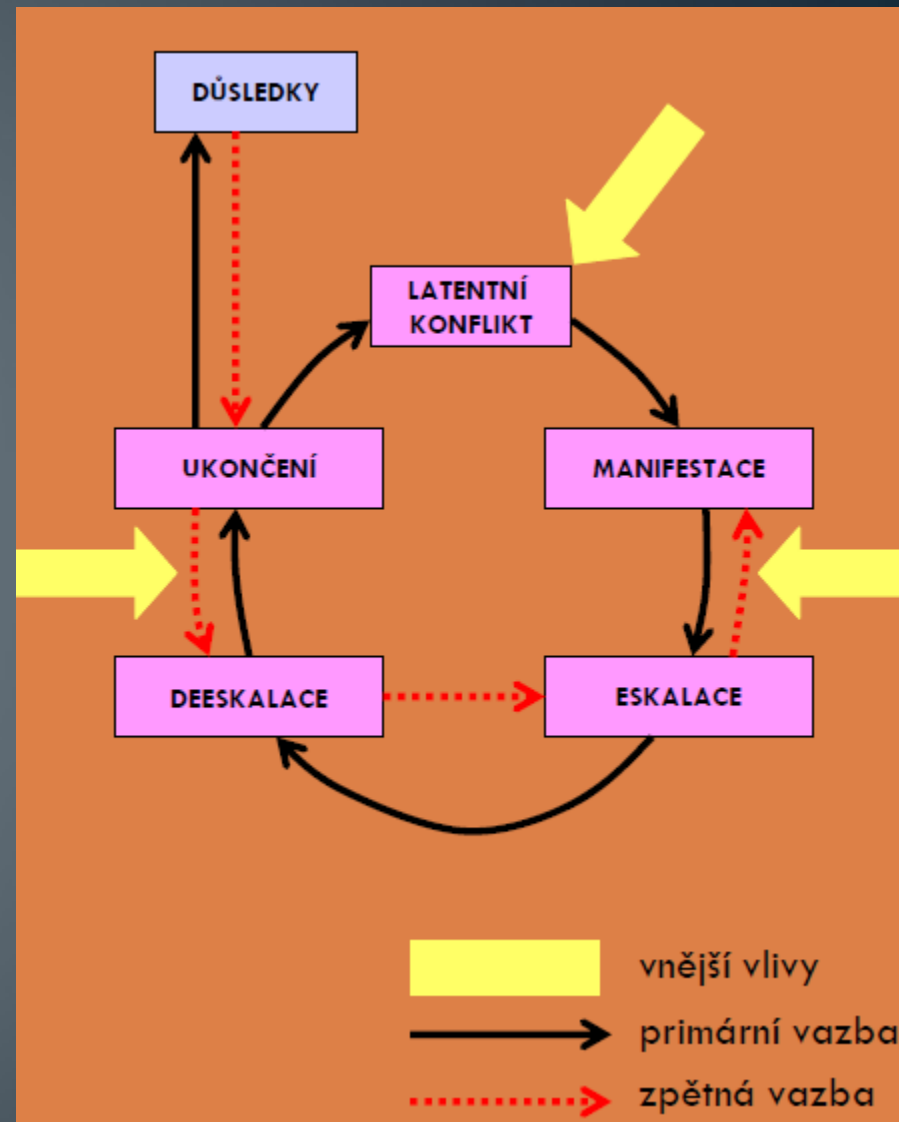
Fáze konfliktu

- stádia se mohou opakovat
- zpravidla se žádné stádium nepřeskakuje
- řešení mohou být jen dočasná nebo zdánlivá, pak dojde k opakování celého cyklu

Fáze konfliktu

- Latentní fáze
- Manifestace
- Eskalace
- Deeskalace
- Ukončení

Eskalace konfliktů – 24 stupňů

0	mírový stav	konflikty nedosahují intenzity krize	
KRIZE			
1	diplomacie	protestní nóty	červenec 1914 – rakouské ultimátum Srbsku po sarajevském atentátu
2	propaganda	polooficiální obvinění, pohrůžky	24. 4. 1938 – karlovarské požadavky Sudetoněmecké strany
3	diplomacie	povolání velvyslance ke konzultacím domů	říjen 2007 – povolání tureckého velvyslance v USA ke konzultacím
4	diplomacie	odvolání velvyslance	září 2006 – odvolání ruského velvyslance z Gruzie
5	diplomacie	hrozba vážnými důsledky	16. 9. 1938 – ultimatum Spojeného království a Francie vládě ČSR
6	diplomacie	hrozba omezeným hospodářským bojkotem	říjen 2006 – turecká hrozba hospodářských následků pro Francii
7	hospodářské vztahy	omezený hospodářský bojkot	říjen 2006 – turecký omezený bojkot zboží z Francie
8	diplomacie	hrozba úplnou ekonomickou blokádou	1962 – ekonomické hrozby USA směřované Castrovu režimu na Kubě
9	hospodářské vztahy	ekonomická blokáda	30. 5. 1992 – sankce RB proti Jugoslávii
10	propaganda	široké oficiální obviňování a pomlouvání	1938 – projevy A. Hitlera proti Československu
11	vojenství	demonstrace síly bez konfrontace	13. 9. 1938 – vyhlášení stanného práva a rozpuštění Sudetoněmecké str.
12	vojenství	částečná mobilizace	21. 5. 1938 – částečná mobilizace československé armády
13	vojenství	omezená konfrontace vojenských sil	21.–22. 9. 1938 – pokus jednotek SS a SA o obsazení českého pohraničí
14	vojenství	úplná mobilizace	23. 9. 1938 – úplná mobilizace československé armády

Eskalace konfliktů

HLUBOKÁ KRIZE			
15	diplomacie	formální přerušeni diplomatických styků	1981 – přerušeni dipl. styků mezi Sýrií a Irákem (irácko-iránská válka)
16	veřejnost	přerušeni komunikace mezi občany	srpen 1961 – stavba berlínské zdi
17	vojenství, ekonomika	formální blokáda	3. 2. 1962 – blokáda obchodu mezi USA a Kubou
18	veřejnost	omezená evakuace	podzim 1938 – evakuace českých úředníků z pohraničí
19	vojenství	okázalá omezená demonstrace síly	červen 1968 – cvičeni vojsk Varšavské smlouvy na území ČSSR
VÁLKA			
20	vojenství	kontrolovaná lokální válka	březen–červen 1999 – zásah vojsk NATO v Kosovu
21	vojenství	omezená celosvětová válka	1914–1918 – 1. světová válka
22	vojenství	úplná evakuace, vyklizení	2005 – izraelská evakuace osad v pásmu Gazy
23	vojenství	lokální jaderná válka	
24	vojenství	totální válka ve světovém měřítku	1939–1945 – 2. světová válka

- Krejčí, O. – Mezinárodní politika

Klasifikace ozbrojených konfliktů

- Násilné/ ozbrojené konflikty
- Alespoň jeden z aktérů použije ozbrojené násilí

- Nenásilné
- Nepoužije se ozbrojené násilí, konflikt probíhá za použití hospodářských, politických nebo ekonomických prostředků
- Může jít i o první fáze eskalace konfliktu
- Jsou sledovány méně

Podle ztrát na životech

- **Konflikty nízké intenzity**

- **Malý ozbrojený konflikt**

- více než 25 lidí za rok zemře v boji, v průběhu celého konfliktu ale do 1000 lidí

- **Střední ozbrojený konflikt**

- za rok zemře 25–1000 lidí, v celém konfliktu více než 1000

- **Konflikty vysoké intenzity**

- **Válka** nejméně 1000 obětí za rok

Podle mezinárodního práva

- Mezinárodní právo (Ženevská konvence) rozlišuje 4 kategorie ozbrojených konfliktů – různý charakter aktérů:
  - **Mezistátní konflikty (A)** (*international conflicts*)
    - Vyhlášená válka nebo ozbrojený konflikt mezi 2 nebo více státy, do této kategorie spadá také okupace (i v případech, kdy se nesetká s odporem)
  - **Národně osvobozené hnutí (B)** (*Struggles for national self-determination*)
    - boj proti okupaci, boj národů proti koloniálním a rasistickým režimům za sebeurčení
  - **Vnitrostátní konflikty (C)** (*Intrastate conflicts*)
    - ozbrojený konflikt mezi armádou státu a jinými organizovanými ozbrojenými skupinami majícími velení a kontrolujícími část území, jež umožňuje provádět trvalé a koordinované vojenské operace a aplikovat ženevské konvence; nepatří sem izolované násilné činy, vnitřní nepokoje ap.
  - **Ostatní ozbrojené konflikty (D)**
    - konflikty vnitrostátní, kde ale bojující strany nesplňují předchozí definici

Podle mezinárodního práva

- Kategorie A + B
  - přísná pravidla vedení boje, kterými se musí řídit
- Možnosti mezinárodní kontroly vnitrostátních konfliktů jsou menší
- Zvláštní charakter – tvoří 5. kategorii – **Internacionalizované vnitrostátní konflikty** (*Intrastate internationalized conflicts*)

Podle geografie

- **Lokální války** (uvnitř státu, nebo mezi 2 státy)

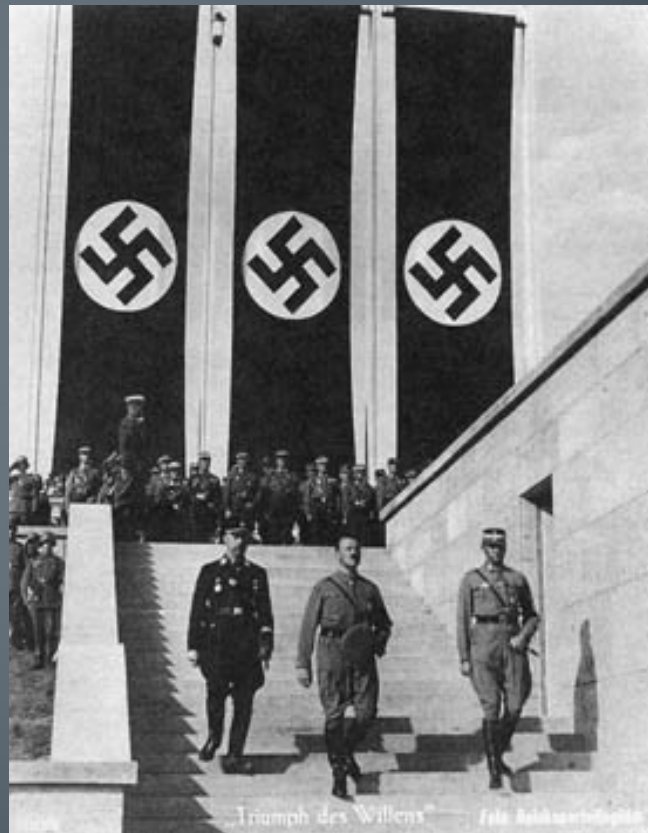

- **Regionální války** (více států jednoho regionu)

- **Globální válka**(větší množství zemí z různých regionů a kontinentů)

Podle délky trvání

- **Krátké války**

- rozhodne je zpravidla jedna bitva, trvají do 1 roku
- Obvykle má jeden soupeř výraznou převahu

- **Vleklé války**

- řada bitev, trvají přes 1 rok, někdy i celá desetiletí
- Obvykle jsou síly přibližně vyrovnané

Podle intenzity

- **Omezené války**
  - pro dosažení omezených politických cílů – např. kvůli připojení určitého území
- **Totální války**
  - Dosažení absolutního cíle
- Omezené války často končí nerozhodně nebo kompromisem
- Totální války zpravidla není možné ukončit dohodou, ale jen porážkou

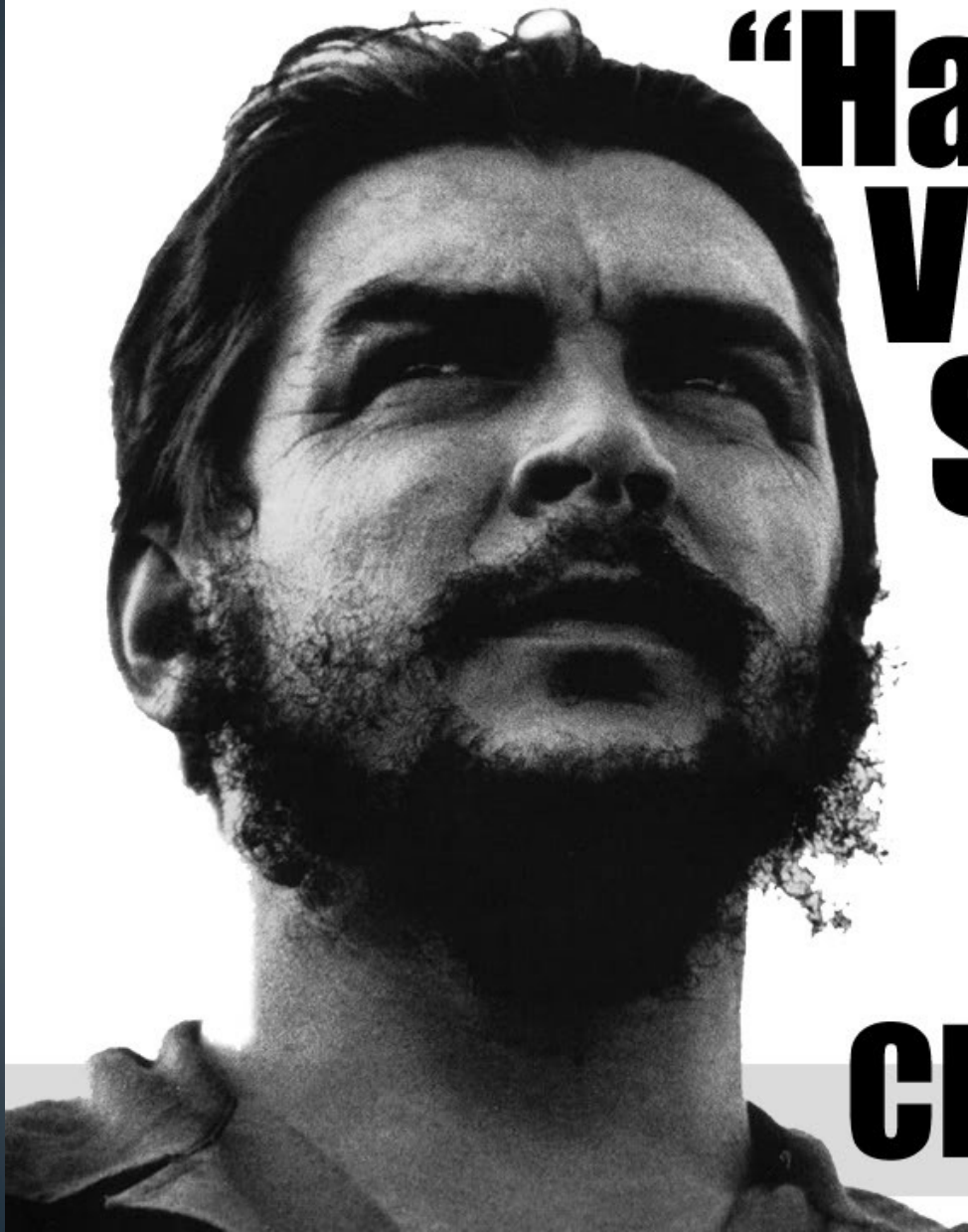
Podle způsobu vedení války

- Pravidelná válka

- Nepravidelná válka

**“Hasta La
Victoria
Siempre!”**

Che Guevara